Ч. 264 (11.225). Львів, субота 26. листопада 1927. Оплачено ричалтом. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Роззброєння.

Львів, 25. листопада 1927.

З початком грудня починається в Женеві конференція в справі роззброєння. Не перша вона і не остання. Всі дотеперішні конференції та ... в тій справі не доводили до ... позитивних результатів, але ... доказували, що між державами, особливож між великодержавами нема ніякої доброї волі для реалізації ідеї роззброєння. Наглядно це виявилося, особливо на останній ... конференції в Женеві літом ... року, де справа обмеження ... зброєнь довела до непо... між англійськими та американськими (Зединених Держав) ...статами, що в наслідках спричинило зірвання конференції.

Всі ті конференції організує Ліґа Націй, якої завданням є працювати над закріпленням загального миру. А досі вона для обмеження зброєнь нічого позитивного не зробила. Ніколи перед війною не був світ в тій мірі змілітаризованим, що тепер, хоч тоді й не було покликаної до береження мира Ліґи Націй. Тепер всі члени Ліґи Націй, крім „роззброєної“ Німеччини, утримують ...ські армії та фльоти і з року на рік їх побільшують, дарма, що беруть участь у конференціях в справі обмеження зброєнь та виголошують на них прегарні пацифістичні декларації. Отже не роззброювання, але фактичне зброєння держав відбувається тепер під крилами миролюбивої і мирзберігаючої Ліґи Націй. Ніколи Франція не утримувала такої велеканської армії як тепер, ніколи не мріяла Італія про те, про що мріють нині фашисти, а саме, ... воздушною фльотою сонце ..., а армією пів світа добути. ... Зединені Держави вже й казати не приходиться. Вони творять ... велеканську фльоту і прямують до того, щоби вона щодо сили ... перевищала англійську. ... і Англія, бо не хоче допустити до того, щоби Зединені Держави стали замісць неї потентатом ... Ніколи перед війною не ... маленька Бельгія аж урядова криза з приводу довготи військової служби, або з приводу військового бюджету. А саме на днях ті ... спричинили крізу бельгійського кабінету. Такі держави як ... чи Чехословаччина вгинаються під непосильним тягарем військових видатків. У Польщі видатки на армію виносять тепер одну ... всіх державних видатків. ... ті фактичні дані та обставини, ... прийдеться на ново підійти до справи обмеження зброєнь женевської конференції. Невже вона ... успішнішою від попередніх? ... сумніваємось. Для прикладу, ... серйозно трактують справу ... зброєння навіть такі не порослі ... у піря молоді держави як ... вистане пригадати, що ліни ... року її представник у Лізі ... поставив був демонстраційний внесок у тій справі, а вже нині ... передодні конференції назріває ... з Литвою конфлікт, що може ... викликати велику европейську завірюху. Спричинника конфлікту не важко відкрити. Саме перед тим відбулася демонстраційна ... марш. Пілсудського до ... на конференцію в литовській справі. Рівночасно в СРСР заговорила урядова преса всю приязнь ... грозячою Литві від ... небезпекою. Не тільки кремлівські більшовицькі кола і їх преса, а також кремлівська дипльоматія заявляє устами Літвінова, що не допустять до нарушення литовської незалежности. Цей шум перенісся вже з Кремля в Европу. Ось вам і роззброєння!

Та всеж заповіджена конференція в Женеві буде дуже ріжнитись від анальоґічних попередніх тим, що в ній перший раз візьмуть участь представники СРСР. Нема сумніву, що до успішности в працях конференції вони нічим не причиняться. Та всеж тим вони заманіфестують те, про що безнастанно при всяких нагодах остентаційно заявляють, а саме, що вони хочуть мира. Для пропаґандивних цілей проти капіталістичного імперіялізму це буде для більшовиків новий атут. На чолі радянської делеґації, що вже виїхала з Москви через Берлін до Женеви, стоїть заступник Чічеріна Літвінов.

Французький „Тан“ обговорюючи широко політичне значіння участи більшовиків у женевській конференції, вказує між іншим на те, що на конференції станують проти себе два погляди на справу забезпеки миру. Союзники будуть заступати думку, що обмеження зброєнь повинно йти в парі з певними відомими ґарантіями, німці будуть обстоювати засаду прямого обезоруження без усяких попереджаючих умовин. Нема ніякого сумніву — твердить „Тан“ — що представники Москви бажають підтримати німецький погляд, згідно з яким забезпека буде доволі ґарантована, коли союзні держави обезброяться в таких умовинах, при яких мирними договорами обезброєна Німеччина і побіджені центральні держави. Все це в порядку річей, що Радянський Союз, революційна організація світового характеру, бажає експльоатувати незгідність поглядів і суперечність інтересів, які істнують у цьому питанні у тзв. капіталістичних держав. Москва бачить в тому маневрі засіб пошкодити Лізі Націй, „імперіялістичний“ характер якої недавно розкривав Сталін.

Присутність Літвінова на чолі делеґації каже, на думку „Тан-у“, припускати, що російські більшовики бажають користуватися побутом у Женеві, щоби увійти в деякі політичні контакти. Засідання підготовчої комісії не сходиться з 3-місячною сесією Ліґи Націй, яка притягне над беріг Леманського озера найвидатніших представників західних великодержав, зокремаж Бріяна, Чемберлена і Штреземана. Завданням Літвінова буде навязати приватні переговори з ними в справі реґуляції відносин СРСР з европейськими державами. Участь СРСР у працях конференції по роззброєнні є, на думку тієї ґазети, що репрезентує і погляд французького міністерства закордонних справ, лише покришкою, яка облекшить урядові СРСР широкий маневр, що має на увазі кілька цілей: скріпити німецький погляд на справу розброєння, робити перешкоди всім розумним рішенням, що забезпечувалиб дійсне збереження мира, і накінець старатися відновити зносини з Англією та облекшити таким чином випрямлення закордонної політики СРСР.

Не остає нічого іншого — кінчить свої міркування „Тан“ — як ждати, чи вдасться Літвінову, методи праці якого добре відомі, ще раз утворити в Женеві відомі ілюзії та чи цивілізовані держави виявлять охоту облекшити ті більшовицькі маневри в момент, коли радянський режім грозить провалом, під вагою своїх похибок і проступків.

Коли такий погляд французького впливового органу закордонної політики на участь радянської делеґації в женевській конференції, то чогож взагалі сподіватися від тієї конференції? Лише дальших зброєнь.

Проти обєднання культурно-освітньої праці.

Заборона Освітнього Зїзду в Рівному.

Із деяких фактів, як ось цей, що міністр освіти Добруцький видав розпорядок про уживання української мови в українських школах, що на основі польського язикового закону й без окремого розпорядку самозрозуміле; як ось розпорядок про заведення української мови в польських середніх школах, який уже стільки разів у пресі всяких польських відтінків коментовано якнайбільш розбіжно, а в якому кінець-кінців ніхто не визнається; з таких фактів, що тепер менше чути про те, щоби поліція „інтервеніювала“ в приватних українських школах, що в останньому часі з усіх культурно-освітних українських товариств розвязувано тільки „Луги“, як також на основі інших тзв. „уступок“ політика „санаторів“ почала витворювати опінію про інше — лагідніше, справедливіше трактування „меншостевих“ (у цьому головно українських), як не всіх, то культурно-освітніх справ. Під впливом цього робленого вітру вже й неодин наш громадянин попитує з розясненим лицем: „А чи правда це, чи відчуваєте, що теперішній уряд куди справедливіше ставиться до нас, розуміє бодай наші культурно-освітні домагання й змагання?“...

Більше пророчисто за якенебудь розяснювання відповість нам зареєстрування отсієї сірої дійсности.

Як уже відомо з часописних оповісток, дня 20. листопада ц. р. мав відбутися в **Рівному** на Волині тзв. **Освітній Зїзд** з програмою: 1. Сучасний стан українського шкільництва на Волині, Поліссі та Холмщині; 2. Шляхи до задоволення потреб у „Рідній Школі“; 3. Про напрямки праці „Просвіти“ в ділянці позашкільної освіти. Ходило про це, щоби зорієнтувати учасників про стан державного шкільництва, вказати їм на засоби боротьби на шкільній ділянці та спираючись на дійсному стані наладнати **самооборону** шляхом приватного українського шкільництва на тих землях, початки чого вже й зроблено. Насаджуючи статутову, отже наскрізь леґальну орґанізацію „Рідної Школи“ на цих землях, ініціятори бажали допомогти вже раз переломити кордон, який на ділі все ще відмежовує північно-західні українські землі від Галичини та наладнати одноцільну на всіх землях просвітянську працю. Як бачимо, теми Зїзду обертаються наскрізь у сфері **культурних** питань, а політичний бік справи був би заторкнений хіба ... оскільки загалом не дасться перевести строгого розмежування політичних справ від культурних. Заінтересування по всіх „Просвітах“ і читальнях північно-західних земель було якнайбільше. Зїзд заповідався дуже поважно. В нікого не могла зродитися думка, щоби хто як хто — але санаційний уряд поважився робити Зїздові якінебудь перепони.

Між тим в останній хвилині надійшла на руки ініціяторки, рівенської „Просвіти“ (сьогорічної 10-літньої ювилятки) **заборона відбути Освітній Зїзд в Рівному** — без подання мотивів. Луцьке воєвідство повідомило аж в пятницю і в суботу (18. і 19. XI.) перед Зїздом через полїнію фоно-телеграмами читальні на місцях і „Просвіти“ по повітових містах, що **Зїзд не відбудеться**. Одні вірили, інші ні, думаючи, що це містифікація; ці останні поїхали до Рівного. Заборона прийшла так спізнено, що представник львівської „Просвіти“ (проф. Михайло Галущинський) і представник „Рідної Школи“ (п. Лев Ясінчук) дізналися про неї щойно в Рівному.

Очевидно — Зїзд не відбувся: а маючи тільки випадкових представників, впорядчики не уважали за вказане відбути якунебудь нараду.

Що причина заборони була одна, а саме: не допустити до ніякого обєднання в праці на таких важних ділянках, як шкільна й освітня, — це певне. Але замітне, що потайки півурядові чинники пускають чутку, буцімто комунізуючі елементи замовили зі Львова на Зїзд 150 комуністів і це було нібито причиною заборони. Чи мали бути на Зїзді які комуністи з північно-західних земель — нам не відомо. Та фактом є, що зі Львова не було ані одного. Хіба, що як тепер у моді — всяку нашу працю, яка не йде по лінії санаторів, підтягнути під „комунізм“.

Цих кілька рядків нехай вистануть за розяснення. Просто не до повірення, що ще тепер найшлися чинники, які не дозволили українським культурним робітникам на наради у названих справах.

Нова станиця.

Посвячення домівки Т-ва опіки над українськими емігрантами.

Т-во опіки над українськими емігрантами в останніх місяцях поширило свою діяльність. Будучи принціпово проти еміграції з рідної країни, воно поклало собі метою оборону й опіку над українським емігрантом, що примушений шукати щастя поза межами своєї національної території. В останніх місяцях Т-во під кермою дир. Миколи Заячківського, як голови Ради і д-ра Володимира Константиновича, як її голови. секретаря, розвинуло широку петиційну й інтервенційну діяльність та повело інформаційну працю через відновлення свого органу „Український Емігрант“. Та праця Т-ва зустрічала все нові перепони з огляду на недостачу своєї власної домівки. Аж в цьому місяці Т-во заходами д-ра В. Константиновича придбало власну домівку при вул. Городецькій ч. 95 (на I. пов.), зложену з трьох убікацій. В суботу дня 19. ц. м. в год. 6-ій вечером відбулося посвячення домівки. Взяли в цьому участь члени Гол. Ради й урядовці Т-ва та представники преси.

Посвячення домівки довершив член Ради о. Демет Садовський, який опісля звернувся з відповідними побажаннями на адресу кермуючих чинників Т-ва. Опісля промовляв голова Ради дир. Мик.

Заячківський вказуючи на мету Т-ва. Він з натиском підкреслив, що — будучи в принципі проти еміграції, мусимо вахуватися з нею, як суспільним явищем. Не зважаючи на пасивне а навіть негативне відношення до еміграції, в останньому році покинуло рідну країну 35.000 українців, удаючись головно в заморські краіни. Треба цій еміграційній масі дати поміч й опіку. В останніх місяцях Т-во звернуло свою діяльність на поборювання акції всяких агентів. Головно заходами Т-ва не розвинувся у всій ширині вербунок до Сао-Паульо. В своїх меморіялах до уряду (до міністерства праці і суспільної опіки) Т-во вказало на непригожість еміграції наших людей до Аргентини і Еквадору, що й мало відповідні наслідки. За те Т-во виставило домагання приділення нашого урядовця до польського консуляту у Вінніпегу (Канада), домагалося поборювання лихви і здирства корабельних ліній, а в останньому часі виставило домагання, щоби дозволено віїзд до Канади 300 українцям, які в злиднях тиняються на Кубі. З огляду на торговельні переговори, які ведуться між Польщею і Німеччиною, Т-во поставило домагання, щоби в біжучому році допущено до Німеччини більшу кількість українських сезонових робітників (в минулому році допущено лише 450), головно з повітів, навіщених повінню.

З черги промовляв досвідчений робітник на еміграційній ділянці, редактор „Українського Емігранта" Іван Івашко. Змалювавши працю Т-ва за останні місяці та вказавши на видання саме тепер незвичайно потрібного для емігрантів англійсько-українського розмовника, промовець підніс культурну місію наших емігрантів. В нас звичайно дивляться на еміграцію, як на жебранину, як на жебрачу пошукапку за куском хліба. Тимчасом українська еміграція — це перш усього велика культурно-цивілізаційна праця і місія. Український емігрант є цивілізаційним велитнем, що під прапором культури йшов в неосяжні простори канадійських прерій і бразилійських пралісів. Український емігрант будував майже всі залізничі лінії в Канаді — від одного океану до другого. Сотки тисяч українських робітників працювало біля будови кільонського каналу в Німеччині. Український робітник був майже монопольним добувцем деревляного вугля в Саксонії. Таким чином український емігрант - робітник вложив свою долю великої і важкої праці в розбудову комунікаційних шляхів, в добування природних багацтв, в творення нових варстатів праці. Український емігрант — не жебрак, лише робітник і творець нових цінностей. І тому належиться йому признання від світа й опіка від громадянства, коли він примушений йти на нову творчу працю.

Д-р Константинович й о. Саловський звертали увагу на потребу духовної опіки над українськими емігрантами, а особливо над сезоновими робітниками у Франції, яких є кругло 10 (десять) тисяч. В довшій промові зупинився д-р Константинович над проблемою еміграції взагалі, як „malum necessarium" розглядаючи пляни дальшого розвитку нашої еміграції і доцільність власної еміграційної політики — згідно з нашим національним інтересом.

Серед обміни думок на тему цього болючого але незвичайно важливого питання нашої дійсности покінчилося посвячення домівки Т-ва опіки над українськими емігрантами.

Адольф Йоффе.

Кінець одної карієри.

Европейська опінія живо інтересується ненадійною смертю визначного більшовицького дипльомата Йоффе, що, як відомо, покінчив самовбивством у 44-ім році життя, хоч до того, здавалобся, не було ніякої причини. Вож Йоффе, як і переважна більшість червоних потентатів, жив у великих роскошах і до життя йому хіба нічого не бракувало. Самої служби, що стояла до розпорядимости Йоффе, його дружини й одинокої їх дитини (хлопця), було кільканацять душ, а апартаменти які він займав у Кремлі, були уладжені з найбільшим люксусом. Щож отже було причиною того, що він сам поклав на себе руку?

По вісткам з Берліна в Москві ніхто не вірить в офіціяльний комунікат про причину смерти Йоффе (нервовий розстрій). Бо здоровля його саме в останньому часі сильно було поправилося. Загально думають, що безпосередньою причиною самовбивства Йоффе були арештування і висилка китайських демонстрантів, самих студентів, після кривавого їх побиття в Москві. (Ходить тут про студентів т. зв. китайського університету ім. Сунятсена в Москві, основаного більшовиками для виховання відданих собі молодих інтеліґентів у Китаю). Йоффе, як відомо, стояв на чолі товариства „Руки геть від Китаю!" і він виступив з цілою рішучістю проти катування і висилки демонстрантів. Одначе орґани Г. П. У. (чрезвичайка) поставилися дуже різко проти домагань Йоффе і навіть виступили проти нього з погрозами. Цим він обурився до живого, а що взагалі тактика правлячих кругів компартії йому в останніх часах сильно не подобалася — він, знеірений до краю, наложив на себе руку.

Карієра Йоффе була така: В молодім уже віці вступив до соціялдемократичної партії, в якій був завсіди активним робітником. Був здібним публіцистом і писав не тільки до російських, але й до закордонних часописів (прим. до соц. „Нае Цайт" у Штутгарті). Від 1914 до 1917 р. сидів як арештований політичний у царській тюрмі і щойно революція дала йому волю. З перших її днів вступив до комуністичної партії і зараз на початку 1918 р. вславився своїм дипльоматичним хистом у відомих мирових переговорах в Берестї над Бугом. Пізніше був більшовицьким послом у Берліні і вів мирові переговори з Латвією, Литвою й Естонією. В імени СРСР. підписав він і мировий договір з Польщею в Ризі. Був теж радянським делегатом до Женеви, послом у Пекіні, вів переговори з Японією і т. д. В 1924 р. був короткий час послом СРСР у Відні, де вів незвичайно виставне життя. Його жінка вбиралася в найдорогоцінніші строї, а одиноквй їх синок ходив прилюдно з дорогою паличкою (дарунком батьків), на якій красувався вигравіруваний напис: Князь Йоффе... Про це писала в своїм часі віденська преса, це бачили зрештою і ріжні наші люди!

В останньому часі Йоффе був віцепрезидентом головного концесійного комітету, установи, яка нормувала справи концесій, наданих в СРСР закордонним представникам капіталу. На цьому становищі й скінчилася його політична карієра. Не треба й казати, що смерть Йоффе, заслуженого більшовицького політика й дипльомата, викликала в кругах комінтерну немале пригноблення. Бо політиків того покрою, що він, у більшовиків дуже мало, їх можна порахувати на пальцях двох рук. Отже смерть Йоффе - важка страта для більшовицької дипльоматії.

БРАТІЯНУ ПОМЕР.

Букарешт, 24. листопада 1927.

Нині рано помер наслідком невдалої операції румунський премієр Братіяну. Братіяну від понеділка лежав тяжко хорий на запалення горла; держали це в строгій тайні. Зараз по смерти премієра зібралася рада міністрів. Постановлено на руки реґенції зложити димісію. Реґенція приняла весь уряд, за виїмкою мін. закорд. справ, який свою неприсутність виправдав недугою. Реґенція димісії не приняла. На основі ухвали реґ. ради премієрство поручено братові помершого міністрові фінансів Вінтілії Братіяну. Всі міністри з новим премієром зложили вже присягу. Характер нового уряду буде провізоричний до часу ухвалення бюджету рум. парляментом. Іван Братіяну родився 1863 р. Вперше був премієром 1913 р. Важну ролю відіграв підчас балканської війни. Вдруге був премієром 1918 р., а потім після урядів Маргільомана, Авереску і Таке Йонеску іменовано його втретє президентом мін. у 1922 р. і на цім становищі остав до 1926 р. Після 14 міс. уряду Авереску і 1 міс. премієрства Стірбея, Братіяну зістав премієром четвертий і останній раз. Похорон Братіяну буде в неділю.

Новий уряд видав маніфест до народу, щоби з огляду на тяжке положення задержав спокій і порядок. 6 тутки, що після ухвалення бюджету на чолі уряду стане Стірбей. Новий уряд заявив провідникам опозиції, що в справі евент. повороту кн. Карла стоїть на тім самім становищі, що померший през. міністрів і вживе всіх засобів, щоби перешкодити спробі повороту кн. Карла. Такі самі інформації вислано до Парижа.

НОТА СРСР. ДО ПОЛЬЩІ У СПРАВІ ЛИТВИ.

Варшава, 24. листопада 1927.

Посол СРСР. у Варшаві Богомолов переслав нині на руки мін. Залеського ноту більшовицького уряду у справі ковенської Литви. Нота звертає увагу на небезпеку, яка загрожує незалежности Литви і на комплікації евент. війни. Нота вдержана в спокійнім тоні, хоч має сильніші акценти. Відповіди польського уряду сподіються після повороту марш. Пілсудського до Варшави.

ПОВОРОТ ІЗ ВИЛЬНА.

Варшава, 24. листопада 1927.

Нині рано вернули із Вильна мін. закордонних справ Залеський, віцеміністр Кноль, нач. сх. виділу мін. закорд. спр. Голувко, радник того м-ства Шумляковський і пос. Патек. Марш. Пілсудський верне вночі.

ПОС. ПАТЕК В РИЗІ.

Варшава, 24. листопада 1927.

Пос. Патек виїхав до Риги.

Орґанізаційний рух.

Повітова нарада в Підгайцях.

Замісць забороненого в останній хвилі староством Повітового Зїзду Українського Національно-Демократичного Обєднання відбулася в Підгайцях довірочна нарада на основі § 2 зак. про збори. Хоч богато селян поліція завернула з дороги, всеж таки на нараді явилося 116 відпоручників з усіх майже сіл повіту. Звіт з діяльности уступаючого Повіт. Нар. Комітету склав о. Михайло Блозовський, реферат про політичне положення, а також про вибори до будучого сойму виголосив голова Повіт. Нар. Комітету, д-р

Д-р ЛУКА ЛУЦІВ.

Перший літературний виступ О. Кобилянської.

Цікаво. В людей віддають пошану визначним своїм громадянам з нагоди певного їхнього періоду життя: святкують 40-, 50-, 60-, 70-ліття пройденого життевого шляху. Ми-ж взагалі не любимо шанувати когось за життя. При самому-ж святкуванні відмірюємо роки діяльности — всетаки менше того буде — і обходимо 20-, 30-, 40-літній ювилей праці даного ювилята. Та тут є одна трудність. Легко означити, коли хтось має 50 літ; важче вгадати, коли даний ювилят працює вже 30 чи 40 літ!

Такі думки насувалися мені, коли я вичитав про приготування до 40-літнього ювилею праці нашої славної буковинки, Ольги Кобилянської. Колиб шановано її ціложиттевий труд (як побачимо пізніше, воно булоб справедливіше!) — то перед чотирма роками треба було гідно відсвяткувати 60-ліття її уродин, бо вона родилася 27. XI. 1863 р. Святкуючиж 40-ліття літературної праці, питаємося, що сталося 1887 р.?

Подивімося!

Кілька бібліографічних слів, бо вони для нас конечні; зрештою, важкий початок літературної праці Кобилянської позволить читачам вірніше оцінити ті досягнення авторки „Царівни", „Землі" і „Через кладку", про які знає і ширший, читаючий загал.

Батько Ольги, Юліян Кобилянський, галичанин, перейшов 14-літнім хлопцем на Буковину. Там довпнивши освіту, одружився з Марією, донькою Йосифа і Люції Вернерів. Бабуня нашої письменниці, полька, донька емігранта; дідо німець, посесор. Мати Ольги, Марія, про яку вона згадує з захопленням і з великим пієтизмом і котрій присвятила перший визначний свій твір, „Царівну", — „полюбивши Юліяна Кобилянського, переступила без вагання на його віроісповідання і причинилася тим до основання чисто української хати"*). Та чи могла та хата остатися „чисто українською" серед чужого окруження? Перші роки проживали Кобилянські в майже німецькій (тоді!) Ґураґуморі. Щойно в Сучаві, Ольга мала тоді 4—5 літ, знайшли діти Кобилянських „перший правдиво український дім, в якім, крім рідної хати, почули українську мову" і „побачили її там на письмі". Був це дім знаного поета Миколи Устияновича.

Наша письменниця щиро заприязнилася з наймолодшою Устияновичівною, рівнож Ольгою, „яка була перша (гл. автобіографія), що занималась і прислухувалась моїм фантастичним оповіданням, котрі я називала казками і снами". Читати вчилася Ольга із польської книжки; до народньої школи ходила вже в Кімполюнгу, де наука відбувалася в німецькій мові. По українськи читати, писати і трохи граматики вчила її дружина місцевого пароха. Дальшу освіту здобувала Ольга сама; родичі не могли дочок посилати до вищих шкіл, куди ходили тільки сини. „Я читала, признається письменниця, кожну книжку, яка попала під руки". Головно німецькі книжки, бо „про українські не було й мови". В домі батька було львівське москвофільське „Слово". „Все було немов павутиною обосноване німеччиною". Тож не диво, що із „матірю говорилося по польськи і по українськи, але любов до польського меншала і треба було посередничити, коли не зовсім на своїй рідній мові, то бодай на німецькій".

Отже бачимо, що шлях до визначної української письменниці із такого середовища — доволі далекий! І справді. Кобилянська пробувала своїх сил зпочатку в німецькій мові.

„Одного дня я взяла за перо, щоб писати поважно. Досі писала я лише денник, відписувала поезії німецьких поетів, українські пісні і деякі польські балади. Тепер годі! Мене щось просто пхнуло, потайно, щоб ніхто не чув, не знав... Я забралася до писання".*) Так „написала кілька оповідань".

Та до Кімполюнґа приїхав лікар Окуневський. З його дочкою Софією запізналася і заприязнилася 19-літня О. Кобилянська.

„Я відродилася, пише письменниця. Від неї пішло світло того, за чим я довго тужила. Вона заговорила до мене українською мовою (підч. моє — Л. Л.), переконуючи мене, що треба писати не по німецьки але для свого народу, по українськи". Софія Окуневська, яка, під впливом Наталії Кобринської, почала чи не перша в Галичині, в практику вводити мрії про незалежність жінок, — зуміла переконати Кобилянську до літературних проб в українській мові. Заважила тут і особиста знайомість Кобилянської із Наталею Кобринською, що вже 1884 р. друкувала в „Зорі" своє перше оповідання „Задля кусника хліба".

І Ольга Кобилянська постановила стати українською письменницею. Вона взялася вивчувати українську мову, що серед чужого середовища не легко вдавалося. Софія Окуневська навчила нашу письменницю писати фонетикою, бо досі знала вона тільки етимольоґію.

„Осінь слітна гнала мене до пе-

*) Крім друкованого матеріялу (О. Маковей в „Літ. Н. Вістнику", 1899, I.) користувався і „Автобіографією" Кобилянської, написаною 1922 р. проф. др. Степанові Смаль-Стоцькому в Празі, який, розбираючи твори письменниці на семинарі української фільольоґії, відчитував з неї деякі уступи.

*) Пор. „Царівна", видання друге, ст. 33, де подібно береться до писання Наталя Верковичівна.

Григорій Стецюк, про парт. відносини в повіті, про відношення УНДО до інших партій і про вагу політичної організації для українців як недержавної нації говорив студент прав п. Олекса Яворський з Підгаєць. Хотя возіад з делегатом Центрального Комітету п. Дмитром Ерстеніком опізнився цілих дві години, він устиг ще на параду прибути і виголосив реферат на біжучі актуальні теми. Сам тій нарад був дуже річевий і поважний як під оглядом рефератів, так і живої дискусії. Після ухвалення резолюції з протестом проти заборони статутових відбути партійний прилюдний віча, дальше в справі санації відносин в самоврядних інституціях, а також у справі українського шкільництва, ухвалено довіря уступаючому повітовому проводові партії і вибрано новий Повітовий Народній Комітет з десятьох найзначніших громадян повіту. Головою вибрано одноголосно вдруге д-ра Григорія Стецюка. Всі делегати винесли з тієї довірочної наради гарне, незатерте вражіння, яке стане товчком до дальшої організаційної праці в Підгаєччині.

Біржа.

Гроші.

Долер 8·87·25—8·87·75, канадійський долер 8·85·00—8·86·00, корони чеські 0·26·00—0·26·51, австрійський шілінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·50—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·25—43·50, німецька марка 2.11·95, данцігський гульден 17·99, червінець 30·20—31·00.

Золото: 20 кор. 36·40—36·70, 20 франків 34·00—34·40, 20 марок нім. 42·00—42·50, 10 рублів рос. 46·80—47·10.

Срібло: кор. австр. 0·66·00—0·67·50, 5 кор. австр. 3·48—3·52, фльорен австр. 1·74—1·77, рублі рос. 2·85—2·90, копійки за рубель 1·42—1·45.

Збіжжя.

Пшениця двірська 46·50—47·50, пшениця селянська 45—4[illegible]·00, жито 37·25—38·25, ячмінь бровар. 38·00—40·00, ячмінь на мливо 34·50—35·50, ячмінь пастівний 31·00—32·00, овес 33·50—34·50, кукурудза румунська 31·50—32·00, бараболі рафовані 6·50—7·25, фасоля біла 45—55, фасоля колірова 40·00—50·00, горох півікторія 60—66, горох польний 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·00—37·00, льон 36·00—36·50, ріпак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-проц. 81·50—82·50, мука пшенична 50-проц. 60·00—69·50, мука житня 65-проц. 59·00 грисік кукурудз. 51—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 25·25 25·25, отруби пшеничні 25·25—26·50, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 265—295, мак синій 115—135, мак сивий 170—180, мішки ютові, нові 1·70—1·80, мішки уживані 1·50—1·60.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИНКИ.

— **Страйк українських дітей у Самбірщині.** В нашім органі повідомляли ми вже про страйк шкільної української дітвори в Самбірщині, звернений проти утраквізації, а радше польонізації українських шкіл. Як нам тепер пишуть, страйк шкільної дітвори в Луці і рішуча постава делегації зложеної з представників громад Білина, Биків, Лука, Артиничі і Прусн, спонукали шкільну кураторію ухилити безправне зарядження шкільного інспектора, щоби в т. зв. утраквістичних школах розпочинати вже в першому році навчання з польського букваря. — Честь Луці і доокодичним селам, що вміли постояти в обороні прав нашої мови і наших шкільних дітей!

— **Відгуки загадочного убивства.** В стані здоровля б. студ. українського університету Михайла Гука, до якого невислідженi атентатчики віддали чотири стріли вночі з суботи на неділю, не зайшла ніяка зміна. Він дальше лежить в агонії і лікарі мають дуже слабу надію вдержати його при життi. Що він досі живе, завдячує тільки залізній конструкції свого організму. При ліжку Гука сидить постійно поліційний агент, який в тих коротких хвилях, коли смертельно ранений приходить до притомности, пробує його переслухати. Преса подає, що Гук не зізнав нічого важливого, бо не міг пізнати убийників у темноті. Гук є сином померлого ще в часі війни поліційного агента. Був колись студентом українського університету, але в останніх роках не був ніде записаний. Урядова „Газета Львовска" з 22. п. м. подає, що він мав стояти на услугах політичної поліції. — Довідуємося, що поданих у нас арештованих у звязку з демонстрацією в Академічному Домі при нагоді його перлюстрації поліцією випущено на волю в середу 23. п. м.

— **Ліквідація „сел.-роб. комітету помочі для навіщених повінню".** На поручення міністерства внутрішних справ львівська поліція зліквідувала „селянсько-робітничий комітет помочі для навіщених повінню" у Львові. Його централю при вул. Леонартовича 28 опечатано після переслухання кількох членів того комітету. Не арештовано нікого, хоч декого тягано на поліцію. З газет довідуємося, що зліквідовано теж такийже „сел.-роб. комітет" у Перемишлі. — З виказу жертв оголошуваних цим комітетом у сельробівській і марксистській пресі, виходить, що він зібрав досі до 300.000 зол. З того різні організації й установи Радянської України прислали до 250.000 зол., робітники з Америки понад 4.000 долярів, а в краю цей комітет зібрав не цілих 1.000 золотих. До комітету належали, як відомо, різні діячі соціяльної лівиці не тільки української, але й жидівської і польської.

— **З Українського Науков. Інституту в Берліні:** дня 25-го п. м. відбувся там виклад проф. В. Тимошенка нім. мовою „Україна та Росія у своїх господарських взаємннах".

— **Пос. Антін Васильчук — монархістичним прелєгентом?** „Новий Час" повідомляє, що від кількох днів відбувається у Львові курс виборчих агітаторів монархістичної організації. Спершу взяться поляки, а пізніше відбудеться курс для українських монархістів. Сензацією в тій історії є те, що „професором" на тих курсах є й український посол Антін Васильчук (рідний брат Павла), вибраний до сойму холмськими українцями й перший голова Українського Клюбу, що згодом опинився поза його скобками.

— **Темна хроніка.** У Золочеві застрілився директор спиртної гуртівні Кузина. Причина — надужиття його співрядовців. — У Ярославщині бандити гуляють далі: замасковані напали на багатого господаря, в Ришковій Волі, а підстріливши його втікли з добичею — двома подушками.

— **Будапештенський ошуканець у Львові.** Велика честь впала на львівський сенатський суд. Перед його обличчям ставав міжнародній ошуканець Геза Голльо чи пак Ґвідо Гірш, будапештенець, виданий просто після 3-місячної вязниці рідною поліцією львівській поліції, для виправдання себе із довгого реєстру гріхів ще з 1924 року. Панок Голльо-Гірш виступав у цьому часі як представник найріжнородніших чужинних промислових фірм, обіцюючи всім збанкрутованим, матеріяльно захитаним і ласим на легкий хліб — золоті гори. Чар його особи мусів бути не менший як „ревізорський" (по Гоголю) талант: мандруючи по всій Польщі у ролі банкира, потентата, мецената і сина Рокфелера та Моргана, заробив він на людській наївности пів міл. дол. Ошукав 18 магістратів, кільканацять фабрик, сотню адвокатів, купців аж до графів включно. При цьому жив як грецький бог, оженився з ще раз з інтелігентною львівською дівчиною і був би гуляв до нині якби не затужив за рідним Будапештом, де його пізнали. Список усіх його гріхів має 18 сторінок машинового письма; суд протратить три дні часу, щоби присудити йому за них кару пропорціональну до його діяльности.

— **Львівська хроніка.** У Львові вмерла нежданно 17-літня учениця семинаря Мігдаінська без ніяких ознак недуги. Кажуть на удар мізку. Щойно лікарська секція розгляне цей дивний випадок смерти. — Наслідком непорозумінь із мужем отроїлась якась Штайн. — Звичайна спиртна машинка вибухла в хаті на Ягайлонській вул. з такою силою, що завалила тонку стіну.

— **Катастрофи й нещастя.** У Туреччині землетрус знищив місто Мугля; 100 домів зруйнованих, багато жертв. — Над англ. каналом пройшла знову буря, що задержала чимало кораблів; є жертви в людях і шкоди на побережі.

— **Щирий змагун.** Змагун Орленко, що щез 2 тижні тому з атлетичної арени та арени Львова, взявши із собою кількасот золотих від дам, що гостили його в себе, прислав до „Ґазети Порaнної" із Каліша спростування незвичайно щире. Він простує суму, яку дістав у нагороду за свої сили від своїх звеличниць, кажучи, що ця сума багато більша. Орленко дивується, як можна робити йому докір із успіхів між львівським жіноцтвом. Великі дами були захоплені його широкими плечима і за це давали йому дарунки. Він приймав їх із вдячністю і береже їх як приємний спомин із Львова. А дама яка зважилася зробити на нього поліційний донос зробила це із звичайної помсти за те, що він її покинув. Увесь лист Орленка має бути дуже грубим. У цьому й не диво. Таким ми його знаємо із поведінки на арені. І саме цій грубости, що не виключала добросердної щирости, змагун завдячував свої перемоги поза цирком, надолужуючи собі програні в цирку. Він робив собі цирк сам. „Газ. Поранна" пише, що він має на совісти ще й чужу власність. Не тільки чужі жінки, але й предмети. За ці останні віддавна шукає його поліція у Пйотркові. Найцікавіше те, що Орленко не скривається перед поліцією так само як і не скриває своїх перемог.

— **З людського звіринця.** 4 місяці вязниці присудили 18-літньому учневі, що в приступі запоморочення зневажив 8-літню дівчинку. Цікаве, що такі випадки щораз частіші в наших часах, стають не предметом лікарських оглядин у шпиталях, а предметом звичайного судового процесу. Відомо, що деякі ненормальні одиниці є майже невідповідальні за свої нахили і після найсуворішої кари не стають кращими. — У Станиславові ведеться щораз ширше слідство в справі відкритого поганого дому схадин, до зорганізувала розпусту ціла шайка підприємців, приваблюючи легкосердну молодь та жіноцтво. Молоді жінки, що попали в сіти цієї шайки, закались зрадити цей дім, дарма, що деодна з них упала жертвою шантажу. Головний „директор" цього підприємства, Горовіц, прикидається божевільним. У справу виплутаних чимало дівчат з добрих родин.

— **Під коломийською шибеницею.** У Коломиї засудив доразовий суд 26-літнього бандита Маркуса за намагане убивство поліцая та вязничного сторожа. Маркус син горальника з Камінки Струмилової: відбув усю війну; як підстаршина дістав за участь у протибільшовицькій кампанії хрест заслуги. Вернувшись із рос. полону, став контрабандистом, бо не мав що робити. Пострілений у груди і посаджений до вязниці в Залішиках, таки зумів утекти звідти. Засуд прийняв він байдуже, кажучи, що життя не цінить. Помилування від президента прийняв так само.

— **Літературний куток.** Станислав Пшибишевський, про смерть якого приходить звістка, належить, усі це знають, до найбільших сучасних польських письменників. Помер він на удар серця в 60 р. життя, у знайомих біля Іноврославя, де підготовлявся до відчиту про Каспровича. Родина його походить з тих околиць і він буде покищо похоронений у Лойові, біля Крушвиці, де й родився. Пшибишевський підготовлявся спершу до техніки, потім до медицини у Німеччині. Перші свої твори писав по-німецьки. Поеми прозою „Служба сатани" і „З циклю навечерій", повість „Діти сатани" і його дві студії „До психольогії індівідуальности" (про Гансона та Ніцше) вийшли раніше по німецьки. У 1898 р. він основує з Виспянським журнал нового модерного напрямку „Життє", де дебютував теж В. Стефаник. Якийсь час жив у Львові, де друкував свої повісти, що зєднали йому найбільшу славу: трильогія „Гомо сапієнс", „Сини землі", поеми „Андрогинє" та „Над морем" і песи „Золоте руно", „Для щастя", „Сніг". Його твори з т. зв. воєнної і післявоєнної доби не приносили вже нічого нового: повісти були слабим продовженням попередніх, драми не мали давної динамічної сили. Життя Пшибишевського в першій добі його творчости було буйне та оригінальне як і його літературна праця. Він був знайомий особисто із найвизначнішими представниками німецької нової літератури та скандинавської. Пшибишевський був двічі жонатий: перший раз із розведеною жінкою Стріндберга другий із жінкою Каспровича.

— **Химерна слава.** Рада совітських комісарів у Москві вирішила незвичайну справу: назву міста „Зіновєв" переміняла на іншу, більше заслужену „Дзержинськ". „Зіновєв" називався раніше Єлисаветградом; тепер, коли один з вождів революції став неправовірним треба було счеркнути його імя не тільки з партійного списку, але й географічної карти. Якби так був попав в „опозицію" і Ленін, Ленінград називався би нині може Дзержинськград.

— **Кандидати на лавреатів.** Норвеський комітет Нобля призначить 10-го грудня мирову нагороду за цей рік. Кажуть на-пів офіціяльно, що найбільше даних має голова франц. парляменту Фердинан Буіссон і нім. професор д-р Квідде.

— **Викляті роялісти.** Роялістичний франц. денник „Аксіон Франсез", на редактора якого Шарля Морраса недавно кинув папа клятву, попав у новий конфлікт з архиєпископом міста Бордо. Цей архиєпископ видав обіжник яким заборонив священикам сповідати якого-небудь із членів згаданої редакції.

— **Золоте руно** вкрадене еспанському королеві найшли в заставнім заведенні в Мадриді. Злодій (здається француз) Дельваль був настільки необережний що хотів його там продати і пробував утекти на авті за кордон.

— **Наукова сензація.** В однім шпиталі в Штокгольмі зробили неймовірну операцію: серце, що завмерло від своєрідного паралічу вийняли, добули з нього закляклий нерв і знову вложили. Оба пацієнти після операції вернули до життя.

— **Рекорди.** 21-літня сільська бельгійська дівчина, наймичка, виїхала в Париж, найняла в готелі кімнату і записала себе як графиня „Марі". Пішла по дорогих крамницях, вибрала собі футра, туалєти, білля, казала собі це все прислати в готель. Ошукавши купців на 150.000 фр. вернулась до Брюсселі, де знову жила якийсь час як графиня з великим успіхом, аж випадково відкрили її. — Одна власниця крамнички в Констанці дістала спадщину 8 міл. гол. гульденів, яку їй лишив якийсь кревняк у Голяндських Індіях.

— **Податок за цілунок.** Англ. міністр фінансів Уінстон Черчіль, один із найцікавіших англ. дипльоматів, що зазнав у своїм життi чимало пригод, може похвалитись новим здобутком. Він придбав державному скарбові півтора міл. фунтів у простий спосіб. Вдова по мільонері Ґастоні, що дістала спадщину [illegible]

...Самота, душевна самота, пронизана моїм почуванням окруження викликували в мені жадобу кинути те, що мене зворушувало до дна, — на папір. Пригадую собі, в одну днину гарну і ясну, я сиділа, щось шила, нараз зачуваю ніби йойкання... Я накинула на себе хустку і вибігла на вулицю а там сиділа жебрачка, сліпа, молода з простягненою рукою і цілою своєю особою кликала о милостиню. Ах як сей образ вразив мене, як жаль стало мені нещасливої. Майже з слізми в очах я вернулася бігом до хати, подала милостиню а пізніше написала нарис „Жебрачка" („Автобіографія").

Це було 1887 або 1888 року. Та перший публичний крок Кобилянської датується вчасніше. Вже 1886 р. написала вона коротку новелю „Вона вийшла замуж", котру Н. Кобринська приняла до альманаха „Перший вінок", що появився у Львові 1887 р. без новелі Кобилянської, відкиненої Іваном Франком. О. Маковей, що бачив ту новелю, також вважав її негідною друку. І редактор віденського часопису „An der schönen blauen Donau" не приняв тієї новелі, але вбачав в авторки талант і смілі і оригінальні думки. Кобилянська переробила новелю по рецепті віденця і післала 1888 р. до львівської „Правди" — також без успіху; редакція радила молодій авторці вчитися перше української мови...

Авторка відложила свою новелю, яку, висилаючи до „Правди", охрестила була „Людиною" і взялася за писання інших творів. Написала тоді, крім згаданої „Жебрачки", „Natur" (1888), що друкувалася по німецьки 1895 р. і почала „Царівну" (друк. 1896). Першим-же друкованим твором О. Кобилянської, наскільки нам відомо, є таки „Людина", яку авторка вислала, втрете вже, до львівської „Зорі" 1892 р. Побачила вона світ щойно 1894 р., бо „редакція „Зорі" справді мала клопіт з українською мовою авторки і тому так довго тягла з друком". (Маковей).

Отже перший твір Кобилянської, з яким виступила вона перед публику, це новеля „Вона вийшла замуж", переіменована пізніше на „Людину", писана 1886 року. **Перший друкований твір,** це таж „Людина", друкована в „Зорі" 1894 р.! Ми зовсім не виступаємо проти святкування ювилею Великої буковинки. Ми гадаємо, що дійсно зацікавлена літературою суспільність, була би вже давно щось зробила, щоби її 64-літня письменниця мала змогу спокійно працювати на тій ниві українського письменства, на якій вже засіяла стільки буйного збіжжа. Далі ми хотіли зазначити, як важко поставити границю „літературної праці", особливе в Кобилянської! Бо чиж письменниця не „працювала" і перед першим своїм публичним виступом?

міл., не хотіла заплатити ні сотика податку із цієї суми, стоячи на тім, що її муж був громадянином острова Джерзі, якого громадяни по старим законам не платять Англії податків. Всі атаки преси, що промовляли до розуму та серця пані Гавстон, нічого не помагали. Черчіль через якогось приятеля вивідав, що пані Гавстон готова скласти півтора міл. добровільно, але як добродійну жертву. Черчіль улаштував чайний вечірок, на який запрохав цю горду даму. Вона підписала чек на згадану суму і домагалась тільки подяки у формі... поцілунку. Міністр був настільки дипльоматом, що обмежився цілунком у чоло.

— **Світова всячина.** Директор Райхсбанку виступив з протестом проти марнотратної політики міських самоуправ; хоби вони зріклись видатків на такий люксус як будова театрів, музеїв і спортових свят, не треба би позичати від Америки. — Німеччина має офіціально дів мілярда фунт. шт. зовнішнього довгу. — У Новім Орлеані відкрили склад зброї; є підозріння, що її зібрали ворогп ген. Каллєса для підготовки нової революції в Мексику. — У Франкфурті над Меном почато будувати 20-поверхову будівлю на міську бібліотеку, що помістить 2 міліони томів. — Всі протестантські костели в Европі приготовляють петицію до Ліги Націй, щоби зачинити всі доми гри. — Із оголошеної статистики Спол. Держав виходить, що за останніх 12 літ було там 28.000 страйків з участю 15 і пів міл. робітників; втрати 14 міл. дол. — Підчас гураганів і повеней в околиці Вашингтону та сусідніх стейтах згинуло 30 осіб; 100 ранених; ціліна біля Філядельфії залита водою. — За звільнення полонених французів-мандрівників мароканцями, родина та уряд заплатили викуп 7 міл. франків.

— **З нашого театру.** У неділю 27-го ц. м. піде пополудне в г. 3 вічно-молода пєса „Ой не ходи Грицю", в новій обсаді та обстановці. Ролю Марусі гратиме у Львові вперше п-ні Кривицька, а Гриця п. Бенцаль. Вечером в г. 7.30 улюблена оперетка Кальмана „Графиня Маріца", з п-ною Орлян у найкращій своїй партії. Графиню Лізу гратиме п-па Стадниківна, а графа Тасілля п. Неделко, жупана п. Ярема, а п. Рубчак — Петрка. Саля театру буде добре огріта. Білети раніше в „Сонішім Базарі", а в неділю при касі.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією Ів. Стадника (вул. Шашкевича).
27-го год. 3. попол. „Ой не ходи Грицю". 7·30 веч. „Графиня Маріца".

Міський великий театр:
25-го II-ий „Симфонічний концерт".
26-го „Паганіні" оперетка Ф. Легара.
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новосці":
25-го „Премійована краса", фарса Ястшембця-Залеського.
Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Палас": „Заказана дільниця Альжиру", шлягер „Уфи", 10 дій.
„Лев": „У царстві зеленого дракона", могутня драма на 10 дій з Льон Чанеєм. (Китайські події).
„Апольо": „Зов моря", з Марією Малицькою, Маром і Машинським. Варшавська фільма.
„Фатаморгана": „Останні дні Помпеїв"

З театру.

„Дні нашого життя" Л. Андреєва.

В середу (23. ц. м.) йшли в українському театрі „Дні нашого життя" Л. Андреєва в головній ролі з п. О. Кривицькою. Львівська публика познайомилася вже з тією пєсою в театрі Міцкевичевої. Оцінка її своєчасно була подана на сторінках нашого органу.

Тут годиться тільки зазначити, що — не вважаючи на серйозні намагання театральної дружини вдержати пєсу на відповідній висоті, теперішня постановка стоїть трохи нижче від попередньої. Особливо в гуртових сценах помічається непідготованість, а навіть відсутність режисерії. Два останні акти, в яких гуртковість грає меншу ролю, пройшли добре і вдатно завдяки вдумчивій грі п. О. Кривицької, Бенцаля і Боровика.

Публики було — на жаль — досить мало. Вражає це дуже прикро, бо вистави українського театру є тепер пересічно середньо добрі. Також обстановка сцени і декорації, як на важкі відносини, зовсім приличні. Трохи вражає відсутність потрібних реквізитів, яку можна усунути при дрібці доброї волі.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Жінки жінкам.

Ярмаркуємо дальі!

Жіночий Кружок Рідної Школи ім. Ганни Барвінок порішив продовжити свою „торговельну" діяльність, започатковану в минулому році і знову влаштовує передсвятковий ярмарок на дохід дівочих шкіл, що остають під опікою Кружка. Вислід минулорічного ярмарку заохочує нас до дальших змагань в тому напрямі. Матеріяльний добуток приніс стільки, що могли ми перевести деякі адаптації в будинку і запомогти грошевим датком кілька учениць семинарії. З морального боку дістали ми від нашого жіноцтва на провінції так багато теплих слів одобрення й заохоти, що й тепер з повною надією на успіхи звертаємося до всего українського жіноцтва в краю — в першу чергу до пань учительок і жінок священиків по селах — до всіх Філій і Кружків Союза Українок з проханням, щоби прийшли нам з підмогою і самі і поміж своїми членами, серед сільського жіноцтва, в кругах своїх знакомих поширили наш зазив і пояснили його значіння.

Ярмарок відбудеться 1. і 2. січня 1928 в домівці при вул. Мохнацького 12. Жертви в натураліях просимо слати в останніх днях грудня 27., 28., 29., 30. і 31. на адресу: Мирослава Морозова, вул. Длугоша 25. Приймаємо усе, що може пригодиться на Різдвяні свята: муку, пшеницю, мід, мак, яйця, суш, печиво, конфітури, дріб, дичину, напитки і все те, що підкаже нашим посестрам щире серце і господарська орієнтація. До посилки просимо вкладати зокрема карточку з прізвищем посилаючої, бо минулого року на деяких відтинках переказів або зовсім не було імен жертводавців або написані так нечітко, що ми не могли відтак навіть подякувати невідомим добродійкам і може поневолі декого і вразили.

Хто не може збогатити нашого базару датком в натураліях, зволить прислати грошеву лепту на ту саму адресу.

З ярмарком хочемо получити фантову льотерію на ту саму ціль. Просимо і те наше підприємство підтримати хочби найдрібнішими дарунками в формі книжок, картин, жіночих робіт і всего того, що звичайно складається на таку льотерію. Нашу відозву містимо так вчасно тому, щоби нашим жінкам дати доволі часу придумати, вибрати і приготовити щось на наш ярмарок.

Старшина Кружка вірить, що українське жіноцтво відгукнеться ще грімкіше як минулого року на наше прохання і дасть змогу Рідній Школі підтримати львівські дівочі школи, які під сучасну хвилю більше чим колинебудь досі потребують допомоги. А є в них звиш 500 дівчат не лише зі Львова, а й з найблищих повітів і з подальших околиць.

Клич „Жінки жінкам!" нехай зазвенить перед Різдвом Христовим усе свідоме українське жіноцтво і принесе в результаті обильні жертви на львівський шкільний ярмарок.

За Старшину Кружка:
М. Волошинова. *К. Малицька.*

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Вячеслав Липинський: **„Релігія і церква в історії України"** (передрук статей з „Америки"). Народня бібліотека „Америки" ч. 17, ст. 112, форм. 8°.

Проф. Іван Огієнко: **Триязична єресь за часів Костянтина й Мефодія.** Історично-літературна розвідка про боротьбу живої мови за право бути мовою церкви в IX. віці. Відбитка з журналу „Духовний Сіяч" за 1927 р. Варшава 1927, ст. 46, форм. 8°.

Проф. І. Огієнко: **Люблинські написи 1418 р."** Відбитка з „Ельпіс" кн. 3-тя за 1927 р. Варшава 1927, ст. 8, форм. 8°.

Всеволод Іванов: **Поворот Будди** — оповідання. З руської мови переклав Федір Федорців. Обгортка роботи Роберта Лісовського. Львів 1927. Накладом Видавничої Книгарні і Випозичальні „Ізмарагд", кооперативи з відповідальністю уділами у Львові, ст. 104, форм. 8°.

Володимир Лопушанський: **„У споконвічному вирі"** — повість. Львів 1927. Накладом Видавництва „Сурма". Виньєта роботи Фр. Кравчука, ст. 218, форм. 8°.

Ювій Могилевський: **Останній акт трагедії** (Етап визвольної боротьби українського народу) (1917—1920). Львів 1928. Відбитка з „Літературно-Наукового Вістника", ст. 56, форм. 8°.

о. д-р Іван Фіголь: **„Екзорти на неділі і свята** шкільного року. І. частина. Львів 1928. Накладом автора, ст. 152, форм. 8°.

Роман Сурмач: **Пещена дитина**, сценічна картина з життя народу на 4 дії. Львів 1927. Видавництво „Русалка".

І. Я. Луцик: **„Перешкода"**, мельодрама на 3 дії. Львів 1927. Вид-во „Русалка".

Юліян Стецишин: **Ловці душ або колєгія св. Иосифа в Иорктоні в світлі фактів.** Накладом автора. Саскатун 1927, ст. 56, форм. 8°.

ОПОВІСТКИ.

Перегляд українських інвалідів у Чорткові. В суботу дня 3. грудня ц. р. відбудуться лікарські оглядини й реєстрація інвалідів УГА в Чорткові в Народнім Домі від год. 9 до 5-ої попол. для інвалідів з повітів: Борщів, Бучач, Копичинці, Заліщики і Чортків. Кожний інвалід УГА обовязаний явитися до перегляду, оскільки рефлектує на ренту чи підмогу від нашого Товариства. До перегляду треба принести з собою посвідчення від місцевого парохіяльного уряду та читальні „Просвіти" або кооперативи про час і причину інвалідства, а також потверджений громадським урядом докладний виказ маєткового стану. — *Управа УКТОНІ у Львові.*

Конкурс.

В гімназії „Рідної Школи" в Дрогобичі є місце для класичного фільольоґа. Подання до 1. грудня вносити до Головної Управи „Р.Ш." у Львові, Ринок ч. 10 II. п. — *Президія Головної Управи „Рідної Школи".* 971 2-2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10